

Nr 580.

Av herr Cassel m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 205, angående nya bestämmelser om medlemskap av finska församlingen i Stockholm samt tyska församlingarna i Stockholm och Göteborg m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 205 angående nya bestämmelser om medlemskap av finska församlingen i Stockholm samt tyska församlingarna i Stockholm och Göteborg m. m. föreslår departementschefen att i avvaktan på församlingarnas framtida upplösning en revision av nu gällande anslutningsbestämmelser vidtages.

De nuvarande grunderna för medlemskap i församlingarna hänför sig till av Kungl. Maj:t under mitten och slutet av 1800-talet utfärdade särskilda anslutningsbestämmelser. Dessa innebär bl. a. att ej blott vissa utländska medborgare utan även vissa svenska medborgare är skyldiga att vid bosättning i Stockholm eller Göteborg tillhöra nationell församling. Denna tvångsanslutning ter sig onekligen otillfredsställande och det synes oss föreligga starka skäl för ett upphävande av detta tvång. Ett övergående till en utvidgning av den valfria anslutningsrätten för svenska medborgare bosatta inom vederbörande städer samt ökade möjligheter för finska och tyska medborgare att genom dispens undgå tvångsanslutningen synes oss därför vara fullt befogat. Propositionen har emellertid icke stannat härvid utan förordar bestämmelser enligt vilka inga svenska medborgare efter viss tidpunkt ens skall äga rätt att inträda i församlingen. Härigenom kommer församlingarnas medlemstal att så avsevärt minskas att förutsättningarna för en livskraftigt verkande nationell kyrka undanröjes. Man har på en bakväg framtingat en kommande upplösning av församlingarna.

Enligt vår mening bör det föreligga synnerligen starka skäl för en dylik åtgärd, skäl som ingående bör vägas mot betydelsen och nyttan av att bibehålla dessa traditionsrika församlingar.

Såväl finska församlingen i Stockholm som de tyska församlingarna Stockholm och Göteborg härledes tillbaka till 1500-talet. Från att i början ha utgjort den kyrkliga samlingspunkten för huvudsakligen finska respektive tyska element har kyrkorna under århundradenas lopp vuxit ut till livskraftiga och aktiva församlingar där det svenska elementet

är det dominerande. Sålunda består t. ex. tyska kyrkans i Stockholm kyrkoråd uteslutande av svenska medborgare. Kyrkorna är för närvarande mycket aktiva med en stark både inåt- och utåtriktad verksamhet som givit impulser till samarbete på vitt skilda områden och knutit starka förbindelselänkar mellan närbesläktade folk. Besöksfrekvensen i kyrkorna är mycket god. I tyska kyrkan i Stockholm var medlemmarnas antal 1952 5411 och kyrkobesökarnas antal under årets högmässor och musikgudstjänster över 14 000, vilket i förhållande till besöksfrekvensen i Stockholms övriga kyrkor måste betraktas såsom ett utomordentligt gott resultat. Även inom socialvårdsområdet är tyska kyrkan mycket aktivt verkande. Sålunda underhåller församlingen i Stockholm två ålderdomshem och en barnkoloni samt utdelar dessutom årligen ett flertal stipendier. Även annan social verksamhet bedrivs. En upplösning av församlingarna skulle således innebära att man klippte av en traditionsrik kyrklig verksamhet som har visat sig vara både aktiv och levande.

Mot församlingarnas bibehållande har av departementschefen icke anförts andra skäl än att församlingarna innebär undantag från den i Sverige tillämpade huvudregeln att här bosatta utländska medborgare skall tillhöra de territoriella församlingarna, att församlingarna medför administrativa nackdelar i första hand för huvudstadens uppborgsorgan samt att, även om många utlänningar betraktar det som en förmån att få tillhöra en nationell församling, andra av dem kan ha en motsatt uppfattning.

Vad beträffar spörsmålet om att huvudregeln om territoriell församlingsanslutning genombytes av de nationella församlingarna må erinras att det här är fråga om ett undantag, som har månghundraårig hävd, som under tidernas lopp visat sig ha en verklig mission att fylla. De administrativa fördelarna torde ej heller vara av sådan art att det är försvarligt att för deras skull offra de betydande kyrkliga och kulturella värden de nationella församlingarna representerar.

Intet av dessa skäl synes oss sålunda väga så tungt att det motiverar ett upplösande av de nu verkande församlingarna.

Vi får därför som vår mening anföra att det vore olyckligt att nu genomföra sådana anslutningsregler som inom en snar framtid skulle medföra en upplösning av församlingarna. Anslutningsreglerna bör i stället ändras så att tvångsanslutningen för svenska medborgare upphäves men att de som enligt nuvarande regler äga rätt att tillhöra församlingarna även i fortsättningen skall äga dylik rätt. Vidare torde tvånget för finska och tyska medborgare att tillhöra församlingarna böra uppmjukas genom en dispensbestämmelse.

På grund av vad ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte med beaktande av vad i motionen
anförts avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 205.

Stockholm den 22 april 1953.

Leif Cassel.

Ernst V. Staxäng.

Elis Håstad.

Jean Braconier.

James I. A. Dickson.
